

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Institution: NaturErhvervstyrelsen

Kontor/initialer: Center for Jordbrug, Miljø/lovn/likes

Sagsnr./dok.nr.: 11-4112-000010

Dato: 20-08-13

Redegørelse til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om lovovervågning af Lov nr. 318 af 31. marts 2007 om gødning og jordforbedringsmidler m.v.

1. Indledning

Gødningsprodukter m.v. har været lovreguleret siden 1899 med henblik på at sikre brugerne, dvs. landmænd, skovbrugere, gartnere, haveejere, m.fl., fornødne oplysninger om kvalitet og indhold af gødningsstoffer m.v. Med indførelse af lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v., jf. lov nr. 318 af 31. marts 2007, er dette formål videreført. Som noget nyt kan hensynet til miljøet og til menneskers, dyrs eller planter sundhed med loven indgå på lige fod med hensynet til at sikre brugerne de fornødne oplysninger, ligesom det med loven blev muligt, at lade hensynet til den offentlige sikkerhed indgå i forbindelse med fastsættelse af regler.

Forslaget til gødningsloven blev fremsat den 17. januar 2007, og vedtaget ved tredje behandling den 27. marts 2007. Loven trådte, jf. bekendtgørelse nr. 854 af 27. august 2008, i kraft den 1. september 2008.¹

Lov 318 af 31. marts 2007 om gødning og jordforbedringsmidler er udtaget til lovovervågning.

Forslaget er indstillet til lovovervågning med henblik på at vurdere, om moderniseringen og den tilpasning, der er indeholdt i loven, har den tilsigtede virkning. Parallelt med lovforslagets fremsættelse blev der af fødevareministeren iværksat en undersøgelse af indholdet af uønskede stoffer og urenheder i mineralske gødninger. Redegørelsen skal indeholde en vurdering af lovens effekt, herunder en vurdering af om der er behov for yderligere tiltag i lyset af den nævnte undersøgelse.

Tilsigtede mål med lovændringen i 2008

Loven blev udformet som en rammelov for at tilgodese behovet for en løbende tilpasning, dels i takt med den tekniske og videnskabelige udvikling og dels i takt med den harmonisering, der foregår i EU-regi. Det er således muligt administrativt at tilpasse de typisk meget tekniske regler.

Lovændringens formål var at hensynet til miljøet og menneskers, dyrs og planter sundhed skulle kunne indgå på lige fod med hensynet til brugernes adgang til oplysninger om kvalitet, indhold, m.v. Endvidere indførtes hensynet til den offentlige sikkerhed. Herudover indførtes en hjemmel til, at fødevareministeren kan nedlægge de forbud og påbud, der er nødvendige for at sikre overholdelse af loven, og der blev indsat en generel hjemmel for fødevareministeren til fra andre offentlige myndigheder at indhente oplysninger, der er nødvendige for kontrol med overholdelse af loven. Der

¹ Loven er efterfølgende tilføjet mindre ændringer, bl.a. om digital kommunikation, jf. lovbekendtgørelse nr. 417 af 3. maj 2011 om gødning og jordforbedringsmidler m.v.

blev ydermere foretaget mindre ændringer i formuleringen af bestemmelser og en bestemmelse blev ophævet, da denne ikke længere blev anvendt.

Hovedændringer:

- a) Som følge af loven indgår hensynet til miljøet og menneskers, dyrs og planter sundhed på lige fod med hensynet til jordbrugernes behov for oplysninger om kvalitet af gødning og jordforbedringsmidler m.v. En væsentlig ændring er, at Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri med hjemmel i loven kan forbyde salg eller anvendelse af et produkt, indtil resultatet af en iværksat undersøgelse foreligger, hvis der er begrundet formodning om, at det udgør en sundheds- eller miljømæssig fare. Indførelsen af miljøhensynet i loven skete også for at bringe denne i overensstemmelse med gødningsforordningen².
- b) Desuden indførtes et hensyn til den offentlige sikkerhed. Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri kan i medfør af loven fastsætte regler, der begrænser adgangen til erhvervelse af f.eks. ammoniumnitratgødning med et højt kvælstofindhold for at imødegå anvendelsen af gødning til terrorformål. Med hjemmel i lovens § 2 blev det muligt helt at forbyde køb og salg af produkter, der udgør en risiko for den offentlige sikkerhed, eller eventuelt indføre regler om, at disse produkter kun skal være tilladt for en nærmere afgrænset kreds.
- c) Der blev med loven skabt hjemmel til, at Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri kan udstede de forbud og påbud, der er nødvendige for at sikre overholdelse af loven, ligesom ministeren, eller den ministeren bemyndiger hertil, kan indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder, der er nødvendige for kontrol med overholdelse af loven, herunder foretage samkøring af oplysninger i kontroløjemed.

To bekendtgørelser udmønter lovens bestemmelser: Gødningsbekendtgørelsen³, som fastsætter regler for registrering af virksomheder, anmeldelse, mærkning og deklarerung af produkter ved markedsføring, samt sporbarhed og kontrol, og ammoniumnitratbekendtgørelsen⁴, som fastsætter regler for hvem gødning med over 16 % kvælstof fra ammoniumnitrat må sælges til.

2. Hørte organisationer og myndigheder

Loven er udformet som en rammelov og indeholder flere bestemmelser, der giver fødevarerministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler. De konkrete tilpasninger som følge af loven er således udmøntet i gødningsbekendtgørelsen og ammoniumnitratbekendtgørelsen. I forbindelse med nærværende lovovervågning medtages derfor en høring foretaget i forbindelse med evaluering af ammoniumnitratbekendtgørelsen. I forhold til hensynet til miljøet og menneskers, dyrs og planter sundhed afventer konkrete fastsættelser af grænseværdier for indholdet af metaller i handelsgødning m.v. resultatet af de igangværende forhandlinger i EU-regi om en ny gødningsforordning. En høring over dette aspekt af lovovervågningen er derfor ikke foretaget. Arbejdet med ny gødningsforordning har været i gang siden 2009.

² Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 2003/2003 af 13. oktober 2003 om gødning

³ Bekendtgørelse nr. 862 af 27. august 2008 om gødning og jordforbedringsmidler m.v.

I forbindelse med lovgivningsarbejdet aftalte Plantedirektoratet (nu: NaturErhvervstyrelsen) med erhvervet at evaluere ammoniumnitratbekendtgørelsen et år efter dens ikrafttræden. I foråret 2010 blev der gennemført en rundspørge blandt parter, der har været direkte berørt af begrænsningerne i salg af gødning, der indeholder mere end 16 % kvælstof fra ammoniumnitrat, og som havde udvist interesse i høringsfasen, eller kommenteret virkninger af bekendtgørelsen.

Spørgsmål med udgangspunkt i tidligere høringssvar blev udsendt til Dansk Gartneri, Danske Havecentre, DI Fødevarer, og Landbrug & Fødevarer. Ligeledes blev Skovdyrkerforeningen Fyn, Yara Danmark A/S, Bayer A/S og PET kontaktet. Gødningsudvalget⁵ blev hørt ved mødet 12. november 2009.

Organisationer og udvalg

Dansk Gartneri og DI indsendte høringssvar. Dansk Gartneri modtog i forbindelse med orientering om bekendtgørelsen en række forespørgsler fra deres medlemmer, primært vedrørende motivet for ændringerne. Foreningen udtrykte forståelse for nødvendigheden af tiltagene. Hverken Dansk Gartneri eller DI har ændret arbejdsgange eller haft økonomiske byrder i forbindelse med bekendtgørelsen.

På mødet i gødningsudvalget oplyste Videncentret for Landbrug, udpeget af Landbrug & Fødevarer, at de ikke havde modtaget henvendelser fra erhvervet vedrørende bekendtgørelsen.

Skovdyrkerforeningen Fyn havde tidligere kontaktet Plantedirektoratet for at få vejledning i forbindelse med overgang til alternative, og lidt dyrere gødningstyper, som først blev markedsført efter bekendtgørelsens ikrafttræden. Overgangsperioden betragtedes som en mindre ændring og foreningen udtrykte forståelse for bekendtgørelsens overordnede formål.

Virksomheder

For skønsmæssigt at vurdere gødningsimportørernes omkostninger bruges oplysninger fra to større virksomheder, Yara Danmark A/S og Bayer A/S, som tidligere havde gjort opmærksom på tab i forbindelse med tilbagetrækning og omfordeling af varer. De vurderer at have haft merudgifter på hhv. 80-100.000 kr. og 100-200.000 kr. til planlægning, transportudgifter og videresalg af produkter til lavere pris.

Salg af nye produkter udarbejdet med henblik på salg som alternativer til gødningstyper, der ikke længere kan købes af privatpersoner, kan have givet nogle virksomheder øget indtjening. Dette er dog ikke oplyst eller dokumenteret.

⁴ Bekendtgørelse nr. 863 af 27. august 2008 om begrænsning af salg af gødning, der indeholder ammoniumnitrat.

⁵ Udvalget er rådgivende for ministeren for landbrug, fødevarer og fiskeri. Det består iflg. forretningsordenen af 9 medlemmer: en formand, som udpeges af NaturErhvervstyrelsen, og et medlem fra hver af følgende organisationer/virksomheder: Landbrug & Fødevarer, Dansk Gartneri, DI, Dansk Erhverv, Forening af Danske Jordbrugskalkværker, Foreningen af Danske Mosebrugere, Brancheforeningen for Genanvendelse af Organiske Restprodukter til Jordbrugsformål og Den Lokale Andel.

Det er ikke undersøgt hvor mange hobbylandbrug, der oplever salgsbegrænsningen som en byrde, men indtrykket er, at markedsføring af alternative gødningstyper har opfyldt behovet.

3. Ministeriets vurdering

Ad. a) Hensyn til miljø og sundhed

Gødning kan medføre miljøbelastninger i form af uønskede stoffer på dansk landbrugsjord. For at skabe et veldokumenteret udgangspunkt for vurdering af denne miljøbelastning blev en undersøgelse af indholdet af uønskede stoffer i handelsgødning iværksat sideløbende med lovforslaget. Såfremt undersøgelsen viste, at stofferne var til stede i mængder, der ville være skadelige for miljøet eller for menneskers, dyrs eller planters sundhed, skabtes med loven grundlag for at imødegå dette med reguleringstiltag.

Undersøgelsen er endvidere blevet brugt i arbejdet med at tage stilling til det forslag om grænseværdier for seks udvalgte metaller, der er stillet i forbindelse med arbejdet med en ny gødningsforordning. Arbejdet har pågået siden 2009.

Undersøgelsen, ”Miljøbelastende urenheder i handelsgødning”, som hovedsageligt drejer sig om metaller i handelsgødning, blev afrapporteret i november 2009⁶. Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri blev i januar 2010 orienteret om resultatet af undersøgelsen⁷.

Undersøgelsen, som blev udarbejdet af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, angiver indholdet af en række metaller og fluor i prøver, taget af forskellige udvalgte gødningstyper. PAH⁸ er analyseret i et mindre antal prøver. Prøverne er dels udtaget tilfældigt, dels målrettet et særligt problemfelt. Undersøgelsen viste, at alle miljøbelastende urenheder stammer fra den råfosfat, der er brugt til fremstilling af fosforholdig gødning. Gødningen indeholdt ikke væsentlige urenheder knyttet til indholdet af kvælstof, kalium og svovl. Den danske grænseværdi for cadmium blev i flere tilfælde overskredet, og for flere NPK-gødninger overskred nikkel den grænseværdi på 120 mg nikkel/kg, som EU Kommissionen har foreslået i forbindelse med den nye gødningsforordning⁹. Koncentrationerne af arsen, kviksølv og bly lå i alle analyserede prøver væsentligt under Kommissionens forslag til grænseværdier. Indholdet af PAH var lavt i alle de analyserede prøver.

Rapporten anbefaler at anvende forsigtighedsprincippet, når virkningen på miljøet skal vurderes, da de undersøgte stoffer kan ophobes i miljøet. Rapporten indeholder ikke yderligere vurderinger af de fundne resultaters betydning for miljø og sundhed.

⁶ ”Miljøbelastende urenheder i handelsgødning”, Jens Ø. Petersen og Bent T. Christensen, DJF Rapport Markbrug 144, november 2009

⁷ Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri 2009-10, La, FLF alm. del bilag 111 af 13. januar 2010

⁸ Polyaromatiske hydrocarboner er en typebetegnelse for kemiske forbindelser sammensat af ringe af kulstofatomer. De dannes oftest ved ufuldstændig forbrænding af fossilt brændstof eller biomasse, og er meget sundhedsskadelige, bl.a. pga. deres kræftfremkaldende egenskaber.

⁹ Arbejdet med en ny gødningsforordning har foregået siden 2009. Et udkast til en ny forordning forventes fremlagt af Kommissionen i 2013.

Resultatet af undersøgelser har bevirket, at laboratorieanalyser for indhold af cadmium i handelsgødning foretages hurtigere, så Miljøstyrelsens eventuelle sanktionering kan fremmes. Cadmium i handelsgødning hører under Miljøministeriets ressort.

Eventuelle yderligere undersøgelser til brug for fastsættelse af grænseværdier afventer arbejdet i EU-regi med en ny gødningsforordning som følge af harmoniseringen på området. Således konkluderede undersøgelsen bl.a.: *”Såfremt vurderingen af miljøbelastningen hidrørende fra brug af handelsgødning skal omsættes i regelsæt indeholdende grænseværdier for specifikke urenheder bør det ske som fælles regelsæt for EU området, idet en national regulering alene vil få effekt for en mindre del af den gødning, der markedsføres i Danmark”*.

Der forventes i forbindelse med den nye gødningsforordning at blive fastsat grænseværdier for blandt andet indholdet af metaller i handelsgødning.

Ad. b) Hensyn til sikkerhed

Med loven blev det muligt at lade hensynet til den offentlige sikkerhed indgå ved fastsættelse af regler. Med udgangspunkt i løbende vurderinger fra bl.a. PET og Beredskabsstyrelsen kan NaturErhvervstyrelsen forbyde handel med produkter, der udgør en fare for den offentlige sikkerhed. Med hjemmel i loven er der fastsat regler for sporbarhed i Gødningsbekendtgørelsen, således at den, der videresælger gødning, som udgangspunkt skal være registreret hos NaturErhvervstyrelsen. Desuden skal de registreringspligtige føre fortegnelse over, hvor gødningen stammer fra.

Import af gødning fra andre EU-medlemsstater udelukkende til eget forbrug, samt videresalg af emballerede produkter, hvor forseglingen ikke brydes er undtaget fra registreringspligten. Dog er gødning, der indeholder mere end 16 % kvælstof fra ammoniumnitrat under alle omstændigheder omfattet af registreringspligten. For denne gødningstype skal de registreringspligtige endvidere føre fortegnelse over hvem, der sælges til med nævnelse af CVR-nummer, produktdeklaration og solgt mængde.

Hensigten med tiltaget er at sikre sporbarhed og at muliggøre kontrol i alle led af handelskæden med de produkter, bekendtgørelsen omfatter. Ved hjælp af anmeldelsespligten har NaturErhvervstyrelsen desuden et overblik over hvilke produkter, der forhandles på det danske marked.

Yderligere har ammoniumnitratbekendtgørelsen siden september 2008 fastsat begrænsninger for salg af gødning, der indeholder over 16 % kvælstof fra ammoniumnitrat. Dette er en udmøntning af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse (november 2005), og resultatet af et samarbejde mellem Justitsministeriet, Miljøministeriet og NaturErhvervstyrelsen. Formålet med bekendtgørelsen er at modvirke udbredelsen af terror i Danmark, og at gøre gødningsprodukter, der kan anvendes til bombefremstilling, vanskeligere at erhverve.

Samtidig med lovforslagets tilblivelse udførte en arbejdsgruppe under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri forsøg for at fastsætte bl.a. koncentrationen af kvælstof fra ammoniumnitrat i gødning, som kan anvendes til terrorformål. Gruppen afrapporterede i juli 2008, og på dens anbefa-

ling blev grænsen fastsat ved et kvælstofindhold fra ammoniumnitrat på over 16 %.¹⁰ Restriktionerne er i overensstemmelse med de regler, der sideløbende blev vedtaget i EU¹¹.

Gødning med over 16 % kvælstof fra ammoniumnitrat må ifølge bekendtgørelsen kun sælges til

- virksomheder, der videresælger gødning, og som er registrerede i NaturErhvervstyrelsens leverandørregister,
- virksomheder eller landmænd, der bruger gødning i forbindelse med deres erhverv, og som er optaget i NaturErhvervstyrelsens Register for gødningsregnskab, og
- virksomheder, der er professionelt beskæftiget med vedligeholdelse af parker, haver, idrætsanlæg eller lignende, og som er opført i NaturErhvervstyrelsens register over virksomheder, der har brug for gødning, der indeholder over 16 % kvælstof fra ammoniumnitrat.

De, der kan opleve restriktioner, er således privatpersoner med hobbylandbrug, som ikke lever op til kravene for at blive optaget på sidstnævnte register.

Muligheden for at fastsætte regler om registrering, jf. lovens § 4, nr. 4, er udnyttet i gødningsbekendtgørelsens § 4. Registreringen foretages dels i Gødningsdatabasen, hvori importører og grossister står opført med angivelse af CVR-nummer og anmeldte produkter, dels i NaturErhvervstyrelsens leverandørregister, som indeholder oplysninger fra forhandlere, der sælger gødning til slutbrugere.

Registreringspligten for virksomheder, der sælger eller køber gødning med over 16 % kvælstof hidhørende fra ammoniumnitrat opfyldes gennem NaturErhvervstyrelsens Register for gødningsregnskab, samt registeret for virksomheder, der har brug for gødningen i forbindelse med deres erhverv.

Gødningsdatabasen og Leverandørregistret er oprettet med henblik på at løse andre opgaver i ministeriet. NaturErhvervstyrelsen arbejder med en digital løsning, der kan forbedre sporbarheden ved handel med gødning. Endvidere vil NaturErhvervstyrelsen skærpe kontrollen af de aftagere af gødning, der ikke ejer jord.

Endelig vil korrekt anvendelse af produktkode i NaturErhvervstyrelsens leverandørregister blive underlagt særlig opmærksomhed, idet forkert indberetning åbner mulighed for omgåelse af oplysninger vedrørende den gødning, som videresælges, bl.a. kvælstofindhold, mængde og sporbarheden forringes.

Via sager om ulovlig import og videresalg af handelsgødning er der kommet fokus på indkøb af gødning til landbrug uden tilhørende jord. Disse landbrug kan være tilmeldt Register for gødningsregnskab, da de opfylder kravet for optagelse via antallet af dyreenheder på bedriften, eller optræder i NaturErhvervstyrelsens Leverandørregister som slutbrugere. De overtræder dermed ikke loven ved

¹⁰ Udgangspunktet var, jf. almindelige bemærkninger til loven, at sætte regler for salg af gødning, der indeholder over 28 % kvælstof fra ammoniumnitrat. Den endelige grænse fastsattes dog lavere på baggrund af undersøgelser i en arbejdsgruppe.

¹¹ Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr.1907/2006 af 18. december 2006 REACH med rettelse af 27. juni 2009

køb af gødning. Da disse landbrug ikke ejer jord til at sprede gødningen på, må det antages, at de opbevarer gødningen indtil de videresælger den med eller uden afgift. Hvis der er tale om gødning med over 16 % kvælstof fra ammoniumnitrat må gødningen ifølge ammoniumnitratbekendtgørelsen kun sælges til registrerede virksomheder, jf. ovenstående.

Virksomheder, der er med i Register for gødningsregnskab, er ifølge gødskningsbekendtgørelsen pligtige til at registrere mængden og typen af den gødning, der er solgt, samt CVR-nr. på den virksomhed gødningen er solgt til, hvis denne virksomhed også er med i Register for gødningsregnskab. NaturErhvervstyrelsen vil i 2013 gennemføre kontrol af, om reglerne i forhold til ammoniumnitratbekendtgørelse og gødskningsbekendtgørelsen overholdes på denne type landbrug. En målrettet kontrol af disse landbrug tilgodeser både hensynet til sikkerheden og miljøet.

En eventuel yderligere stramning af reglerne om salg af gødning med over 16 % kvælstof fra ammoniumnitrat, f.eks. således at salg til landbrug uden jord forbydes, vil kræve en nærmere konsekvensvurdering. En sådan eventuel yderligere regulering vil desuden skulle vurderes nærmere i lyset af EU-retten, herunder konkurrencereglerne.

Endvidere har PET i forbindelse med beskrivelsen af ”PET’s indsats i forhold til politisk ekstremisme” af 14. november 2011 udtalt, at det efter deres vurdering vil være hensigtsmæssigt, at der indføres en kontrol af, hvorvidt de jordbrugere og virksomheder, der er registreret i Register for gødningsregnskab eller i registret over virksomheder, der har brug for gødning med mere end 16 % kvælstof, der hidrører fra ammoniumnitrat, har faktiske aktiviteter, som berettiger til registreringen.

For at være med i Register for gødningsregnskab, og herved kunne købe afgiftsfri gødning, skal virksomheden have en indkomst fra planteavl, husdyravl eller skovbrug på over 20.000 kr. Virksomheder, der har en indkomst fra de nævnte aktiviteter på over 50.000, og opfylder en af de øvrige betingelser i lov om jordbrugets anvendelse af gødning¹² § 2, stk. 2, skal være med registret. NaturErhvervstyrelsen har gennem samarbejdet med SKAT, og foranlediget af drøftelser med PET, øget fokus på, at virksomheder, der kan købe handelsgødning i kraft af deres optagelse i Register for gødningsregnskab, opfylder kravet om omsætning fra relevant virksomhed. Dette indgår som et særligt parameter i kriterierne for udvælgelse af virksomheder til kontrol.

NaturErhvervstyrelsens kontrol med ammoniumnitratgødning

Til understøttelse af de indførte regler har NaturErhvervstyrelsen som nævnt oprettet et register for virksomheder, som ikke allerede er registreret i NaturErhvervstyrelsen (jf. ovenfor), og som i forbindelse med deres erhverv har brug for gødning med over 16 % kvælstof fra ammoniumnitrat. Registeret opdateres løbende og er tilgængeligt via styrelsens hjemmeside.

Styrelsen kontrollerer stikprøvemæssigt sporbarheden ved handel med gødning med over 16 % kvælstof fra ammoniumnitrat. Det sker ved, at styrelsen ved audit hos forhandlerne kontrollerer, at forhandlerne har registreret hvem, de har solgt ammoniumnitratgødningen til, og hvem, de har købt

¹² Bekendtgørelse nr. 415 af 3. maj 2011 af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

gødningen af. Det kontrolleres desuden stikprøvemæssigt, at de pågældende købere er registrerede hos NaturErhvervstyrelsen.

NaturErhvervstyrelsen besøgte i 2009 og 2010 otte importører for at informere om bekendtgørelsens regler, samt 24 virksomheder, der sælger gødning både til landmænd og privatpersoner. Det blev konstateret, at virksomhederne havde oprettet velfungerende systemer/rutiner ved salg for at sikre, at reglerne efterleves, og at virksomhederne var positivt indstillede overfor reglerne.

NaturErhvervstyrelsen gennemførte i februar 2013 en kontrolkampagne på 11 virksomheder. Kontrollen blev foretaget på virksomheder, hvis kundegruppe primært består af erhvervsmæssige virksomheder (gartnerier, landmænd, m.v.), men hvor salg til private også kan forekomme.

Kontrolkampagnen viste, at enkelte steder var behov for opstramning af procedurer. Der var tale om mindre overtrædelser, der dog giver anledning til, at NaturErhvervstyrelsen vil indskærpe reglerne. NaturErhvervstyrelsen følger desuden op med en genkontrol af de pågældende virksomheder og fortsætter med at gøre opmærksom på reglerne på hjemmesiden.

For at kontrollere, om der sælges gødning med over 16 % kvælstof fra ammoniumnitrat til privat brug, analyserer NaturErhvervstyrelsen endvidere årligt et antal gødninger, beregnet til private haver, for indholdet af ammoniumnitrat.

Yderligere tiltag

PET har i samarbejde med Videncentret for Landbrug og NaturErhvervstyrelsen udarbejdet en pjece, der opfordrer landmænd til at opbevare gødning med højt indhold af ammoniumnitrat forsvarligt, så det ikke er umiddelbart tilgængeligt for uvedkommende.

Ifølge Justitsministeriets bekendtgørelse om udenretlig vedtagelse af konfiskation¹³ kan ammoniumnitratgødning konfiskeres, hvis det er erhvervet af personer, der på falsk grundlag er optaget i NaturErhvervstyrelsens registre.

Ad. c) Udstedelse af forbud, påbud, m.v.

Ministeren har ikke gjort brug af muligheden for at udstede forbud eller påbud, eller indhente oplysninger i kontroløjemed. Bestemmelsen er dog vigtig at bibeholde, idet der fremadrettet kan opstå behov herfor f.eks. i forbindelse med kontrol af handel med ammoniumnitratgødning og efter fastsættelse af grænseværdier for indholdet af metaller i handelsgødning m.v.

3. Konklusion

Med den nye lov opprioriteredes hensynet til miljøet og til menneskers, dyrs og planters sundhed. Samtidig indførtes mulighed for at regulere området af hensyn til den offentlige sikkerhed.

Miljø, sundhed og sikkerhed

¹³ Bekendtgørelse nr.1297 af 18. november 2010

Miljø og sundhed

Undersøgelsen om uønskede stoffer i handelsgødning har bevirket større fokus på analyserne af cadmium i gødning. Analyserne gennemføres og indrapporteres hurtigere, så Miljøstyrelsen har mulighed for at gennemføre eventuelle sanktioner. Der er ikke som følge af undersøgelsen tilstrækkeligt grundlag for at gennemføre krav til f.eks. grænseværdier for indholdet af metaller i handelsgødning. Eventuelle yderligere undersøgelser afventer resultatet af forhandlingerne om en ny gødningsforordning, hvor sådanne grænseværdier m.v. vil blive indført. Forslag til ny gødningsforordning forventes fremsat i løbet af 2013.

Sikkerhed

Lovændringen gav den nødvendige hjemmel til at regulere salg af ammoniumnitratgødning med henblik på forebyggelse af terror. Høringssvarene til loven og det tværministerielle udvalg nedsat i forbindelse med regeringens handlingsplan mod terror anbefalede, at der blev arbejdet for en fælles EU-løsning. Dette lykkedes efter en fælles tværministeriel dansk indsats. Det er således de fælles EU-regler, der blev indført med ammoniumnitratbekendtgørelsen.

I forhold til forbuddet mod salg af gødning med indhold af 16 % kvælstof fra ammoniumnitrat til private viser kontrollen, at de fleste virksomheder har procedurer, der understøtter kontrollen, men at der er brug for løbende at gøre opmærksom på reglerne.

NaturErhvervstyrelsen arbejder med en digital løsning, der skal understøtte øget sporbarhed. Endvidere igangsættes en målrettet kontrol af om landbrug uden tilhørende jord, som køber gødning, foretager en korrekt registrering og indberetning, når gødningen videresælges. Derudover arbejdes fortsat på samkøring af oplysninger med SKAT.

Da de nævnte tiltag kan gennemføres inden for rammerne af den nugældende gødningslov, finder NaturErhvervstyrelsen ikke, at lovovervågningen medfører et behov for tilpasninger af gødningsloven.